

populare. Această limbă nu este unitară, ci reflectă dialectul din care s-a format și poate fi denumită limba scrisă a poporului respectiv. Termenul de « limbă literară » cu cea de a doua semnificație a lui (« forma cizelată a limbii naționale, cu variantele ei orală și scrisă ») este acordat de profesorul Lekov limbii literare din epoca dezvoltării națiunii.

Această definiție ținea seama de întregul proces și are unele avantaje prin faptul că face deosebirea între limba literară din perioada anterioară formării națiunii și limba literară din perioada națională. Ea dă posibilitatea să se facă și o mai justă periodizare a istoriei limbii literare. Dar și această definiție are unele părți discutabile, în primul rând afirmația că « formă cizelată » are numai limba națională literară. În al doilea rând, însuși termenul « scrisă » este discutabil (limba scrisă înainte de formarea națiunii). Nici istoricii literaturii nu sînt de acord cu termenul « scrisă », ei fiind pe bună dreptate împotriva concepției greșite care consideră literatura veche un conglomerat de monumente scrise, care ar avea importanță numai ca izvoare pentru istorie¹. Pe ce bază limba minunată a lucrării « О писменъхъ », scrisă în sec. al X-lea de călugărul Hrabr, trebuie socotită o limbă « scrisă » și « necizelată », în comparație, de exemplu, cu articolele din revistele « Любословие » și « Читалище » din secolul trecut, a căror limbă, conform definiției enunțate urmează să fie denumită « literară »? În sfîrșit, includerea limbii creației populare în noțiunea de « limbă literară » rămîne o problemă deschisă pentru începutul limbii literare. Este oare această noțiune condiționată sau nu de apariția scrierii (ținîndu-se seama de faptul că folclorul precede în timp apariția scrierii)?

Limba scrisă în perioada prenațională este de asemenea o limbă literară, după cum este « cizelată » și limba literară națională, legată de respectarea unor anumite norme scrise. Noțiunile de « formă cizelată » și de « normă » sînt însă absolutizate de unii autori, ceea ce în practică duce la excluderea din istoria limbii literare a unor monumente literare din mari perioade de timp. Astfel, de exemplu, după R. A. Budagov², limba monumentelor literare românești din sec. al XVI-lea s-ar afla în afara granițelor limbii literare. După părerea lui, acestea sînt traduceri ale unor scrieri religioase și diferite scrisori comerciale, fără o « prelucrare literară ». După el, limba romină literară începe în sec. al XVII-lea, odată cu cronicile lui Grigore Ureche și Miron Costin.

Termenii « formă cizelată », « formă superioară », « supra-dialectală » și alții asemănători se referă mai curînd la un aspect sau altul al limbii literare, dintr-o perioadă sau alta a dezvoltării ei, dar nu și la fondul noțiunii, al fenomenului în sine.

Ținînd seama de trăsăturile ei fundamentale, « limba literară » s-ar putea determina ca fiind o formă istoricește constituită, acceptată de toți, a limbii întregului popor (a limbii naționale), care în perioada formării națiunii se transformă treptat în forma fundamentală de existență a limbii naționale. Prin urmare, atît limba literară națională, cît și cea prenațională sînt forme acceptate de toți și ca atare sînt « cizelate », « supra-dialectale » etc., dar

¹ P. DINEKOV, K. KUEV, D. PETKANOV, *Христоматия по българска литература*, Sofia, 1961, p. 5.

² R. A. BUDAGNOV, *Проблемы изучения романских литературных языков*, Moscova, 1961, p. 13 (Trad. rom.: *Problemele studierii limbilor literare romanice*, București, 1962, p. 17—18).